

HOOFDSTUK 3-04 update 16-07-2026

NYT > een obsessie met Trump die de democratie ten koste gaat.

Tijdens een toespraak op 16 juni 2026 eiste President Trump opnieuw maatregelen om de integriteit van de stemming te waarborgen en bleef zijn verkiezingsnederlaag van 2020 aanhalen, terwijl hij tegelijkertijd twijfel zaaide over de uitslag van 2026.

VERKIEZINGEN, VERTROUWEN EN DE RECHTSSTAAT (2020-2029)

3.8 De normalisering van preventieve verkiezing wantrouw (2026)

Aanleiding

In de aanloop naar de Amerikaanse tussentijdse verkiezingen van november 2026 herhaalde president Donald Trump opnieuw zijn stelling dat de presidentsverkiezingen van 2020 waren "gestolen". Tegelijkertijd suggereerde hij dat ook de komende verkiezingen mogelijk door manipulatie zouden worden beïnvloed.

Deze uitspraken markeren een nieuwe fase in de Amerikaanse politieke geschiedenis. Waar verliezende kandidaten in het verleden incidenteel kritiek uitten op onderdelen van het verkiezingsproces, sprak hier een zittende president maanden vóór de verkiezingen reeds twijfel uit over de legitimiteit van een toekomstige verkiezingsuitslag.

Historische context

Na de verkiezingen van 2020 werden tientallen rechtszaken aangespannen waarin grootschalige verkiezingsfraude werd aangevoerd. Vrijwel alle zaken werden afgewezen wegens gebrek aan bewijs of onvoldoende juridische grondslag.

Desondanks bleef Trump gedurende de daaropvolgende jaren volhouden dat de verkiezingen hem waren "afgenomen". Deze boodschap werd een terugkerend onderdeel van toespraken, interviews en campagnebijeenkomsten.

In 2026 werd deze retoriek uitgebreid naar verkiezingen die op dat moment nog moesten plaatsvinden.

Hiermee verschuift de discussie van het betwisten van een historische uitslag naar het vooraf ondermijnen van het vertrouwen in een toekomstig democratisch proces.

Analyse

1. Van reactieve naar preventieve delegitimatie

Traditioneel ontstaan beschuldigingen van verkiezingsfraude ná een verkiezing.

In 2026 gebeurde het omgekeerde.

De mogelijkheid van fraude werd reeds maanden vóór de verkiezingen als aannemelijk gepresenteerd.

Hierdoor ontstaat een politieke situatie waarin meerdere uitkomsten vooraf worden ingekaderd:

- winst bevestigt de betrouwbaarheid van het systeem;
- verlies wordt verklaard vanuit vermeende manipulatie.

Politologen beschrijven dit als een vorm van **prebunking** of **preventieve delegitimatie**.

2. Effect op het vertrouwen van burgers

Democratische verkiezingen functioneren uiteindelijk op vertrouwen.

Dat vertrouwen rust op meerdere pijlers:

- onafhankelijke verkiezingscommissies;
- transparante stemprocedures;
- rechterlijke toetsing;
- acceptatie van de uitslag door winnaars én verliezers.

Wanneer een president zonder concreet bewijs structureel twijfel blijft uiten over deze instituties, kan dat leiden tot:

- afnemend vertrouwen in verkiezingen;
- groeiende polarisatie;
- grotere bereidheid om officiële uitslagen niet te accepteren;
- meer druk op lokale verkiezingsfunctionarissen.

Het risico ligt niet uitsluitend in één uitspraak, maar in de opeenstapeling van vergelijkbare boodschappen over meerdere jaren.

3. Politieke strategie of persoonlijke overtuiging?

De motieven achter dergelijke uitspraken zijn niet met zekerheid vast te stellen.

Verschillende verklaringen zijn denkbaar:

- Trump gelooft zelf dat het verkiezingssysteem structureel tegen hem werkt.
- Hij gebruikt het onderwerp om zijn achterban politiek te mobiliseren.
- Hij probeert de publieke aandacht te verleggen naar een thema waarop hij de politieke agenda kan bepalen.
- Hij creëert een narratief waarmee een eventuele Republikeinse verkiezingsnederlaag vooraf kan worden verklaard.

Historisch bewijs maakt het niet mogelijk één van deze verklaringen definitief vast te stellen. Waarschijnlijk spelen meerdere factoren tegelijkertijd een rol.

4. Institutionele gevolgen

De grootste zorg onder staatsrechtgeleerden betreft niet alleen de politieke retoriek, maar de invloed daarvan op democratische instituties.

Wanneer een aanzienlijk deel van de bevolking verkiezingsuitslagen niet langer vertrouwt, ontstaat spanning tussen:

- de juridische legitimiteit van verkiezingen;
- de maatschappelijke acceptatie van verkiezingsuitslagen.

Een democratie kan juridisch correct functioneren terwijl een deel van de bevolking de uitslag toch als onrechtmatig beschouwt.

Dat spanningsveld vormt één van de grootste uitdagingen voor de Amerikaanse democratische rechtsstaat sinds het begin van de 21e eeuw.

Internationale betekenis

Voor bondgenoten zoals de Europese Unie, Canada en NAVO-partners is een stabiele Amerikaanse democratie van strategisch belang.

Twijfel over de legitimiteit van verkiezingen kan gevolgen hebben voor:

- de voorspelbaarheid van het Amerikaanse buitenlandse beleid;
- het vertrouwen van bondgenoten;
- internationale financiële markten;
- de geopolitieke positie van de Verenigde Staten.

Daardoor reikt deze discussie verder dan de binnenlandse Amerikaanse politiek.

Conclusie

De uitspraken van president Trump in 2026 vormen geen geïsoleerd incident, maar passen in een langer patroon waarin verkiezingsintegriteit een centraal politiek thema is geworden. Nieuw is echter dat twijfel niet alleen wordt geuit over een eerdere verkiezing, maar ook over een verkiezing die nog moet plaatsvinden.

Historisch gezien markeert dit een verschuiving van **reactieve betwisting van verkiezingsuitslagen** naar **preventieve delegitimatie van toekomstige verkiezingen**. Dat maakt deze ontwikkeling relevant voor de beoordeling van de veerkracht van de Amerikaanse democratische instituties.

Plaats in de tijdlijn

Ik zou deze gebeurtenis ook opnemen in **Bijlage A – Tijdlijn 2015–2029** als:

Juli 2026 – Trump trekt opnieuw de verkiezingen van 2020 in twijfel en suggereert maanden vóór de midterms van november 2026 dat ook toekomstige verkiezingen mogelijk gemanipuleerd zullen worden. Daarmee verschuift zijn verkiezingsretoriek van het betwisten van een eerdere uitslag naar het vooraf ter discussie stellen van een nog te houden verkiezing.

Alle hoofdstukken en podcast afleveringen zijn gemaakt door ai
volgens het idee en script van BridgeThuis, Thijs

INTERN

Bericht NYT Een obsessie met Trump die de democratie ten koste gaat. President Trump eiste maatregelen om de integriteit van de stemming te waarborgen en bleef zijn verkiezingsnederlaag van 2020 aanhalen, terwijl hij tegelijkertijd twijfel zaaide over de uitslag van 2026.

Dit patroon is politiek en institutioneel belangrijk. Als een zittende president **al vóór de verkiezingen van november 2026** suggereert dat de uitslag mogelijk gemanipuleerd zal worden, heeft dat gevolgen die verder gaan dan een gewone politieke aanval.

De kern van Trumps boodschap lijkt uit drie onderdelen te bestaan:

1. **Blijven vasthouden aan de bewering dat de verkiezingen van 2020 zijn gestolen.**
Die bewering is door tientallen rechtbanken, verkiezingsfunctionarissen van beide

partijen en onafhankelijke onderzoeken niet bevestigd. Er is geen bewijs gevonden voor grootschalige fraude die de uitslag had kunnen veranderen.

2. **Zijn achterban voorbereiden op een mogelijke ongunstige uitslag in 2026.**

Door nu al twijfel te zaaien ontstaat een narratief waarin een eventueel verlies niet wordt toegeschreven aan de voorkeur van de kiezer, maar aan vermeende fraude. Politicologen noemen dit vaak een vorm van *prebunking*: het vooraf creëren van een verklaring die later kan worden gebruikt.

3. **Druk uitoefenen op verkiezingsinstanties en Republikeinse politici.**

Wanneer een president voortdurend spreekt over "gestolen verkiezingen", neemt de politieke druk op lokale verkiezingsfunctionarissen toe. Dat zagen de Verenigde Staten ook na de verkiezingen van 2020.

Is dit een teken van paniek?

Dat is moeilijk met zekerheid vast te stellen, omdat we Trumps motieven niet kunnen kennen. Er zijn meerdere plausibele verklaringen:

- hij gelooft daadwerkelijk dat het verkiezingssysteem tegen hem werkt;
- hij probeert zijn achterban maximaal te mobiliseren;
- hij probeert het publieke debat te domineren;
- hij creëert alvast een verklaring voor een eventuele Republikeinse tegenvaller bij de midterms.

Het is dus verstandiger om te spreken van een **politieke strategie** dan met zekerheid te concluderen dat hij "in paniek" is.

Waarom is dit democratisch problematisch?

Het grootste risico is niet één uitspraak op zichzelf, maar het cumulatieve effect. Wanneer een president herhaaldelijk zonder overtuigend bewijs beweert dat verkiezingen onbetrouwbaar zijn:

- vermindert het vertrouwen van burgers in verkiezingen;
- wordt de legitimiteit van gekozen vertegenwoordigers aangetast;
- neemt de kans toe dat aanhangers een onwelgevallige uitslag niet accepteren;
- komen verkiezingsmedewerkers en lokale bestuurders onder grotere druk te staan.

Dat is precies de zorg die veel staatsrechtgeleerden en verkiezingsdeskundigen de afgelopen jaren hebben geuit.

In het licht van het artikel van de New York Times

De samenvatting die je citeert ("*Een obsessie met Trump die de democratie ten koste gaat*") past in een bredere analyse: volgens de krant blijft Trump verkiezingsintegriteit centraal stellen, maar doet hij dat op een manier die tegelijkertijd het vertrouwen in toekomstige verkiezingen ondermijnt. Dat is een spanningsveld: oproepen tot eerlijke verkiezingen is op zichzelf legitiem, maar zonder onderbouwd bewijs structureel suggereren dat verkiezingen gemanipuleerd worden, kan juist het vertrouwen in het democratische proces aantasten.

Voor jouw **Trump Dossier 2015–2029** zou dit onderwerp goed passen als een afzonderlijk hoofdstuk, bijvoorbeeld:

"Van 2020 naar 2026: het permanent ter discussie stellen van verkiezingsuitslagen."

Daarin kun je laten zien hoe de retoriek over de verkiezingen zich sinds 2020 heeft ontwikkeld en welke gevolgen die volgens onderzoekers, voormalige verkiezingsfunctionarissen en constitutionele experts heeft gehad voor het vertrouwen in de Amerikaanse democratische instituties.